

Matej Koščo, 35 rokov, Košice

Vôňa kolínskej

Krištof si drhol chodidlo, v jeho okolí poletovali bublinky. Jeho inak peknú tvár škaredil pokrčený výraz plný odhodlania, podčiarknutý dlhým časom stráveným vo vani. „Všetko prebehne v poriadku,“ tíšila ho Klára, sediacca na záchode, osviežená sprchou, lakujúc si nechty na nohách. Práve zvažovala, či odtieň červenej, ktorý zvolila, nie je veľmi *kurevský*, bola však už v polovici a keď nohu natiahla smerom ku kúpajúcemu sa Krištofovi pod priamy zdroj svetla, uznala, že s lakom je všetko v poriadku. To isté nemohla tvrdiť o Krištofovi.

Celý deň bol ako na ihlách, pomyslela si. Ráno zabudol na párky, stál vedľa vriaceho hrnca, opretý o kuchynskú linku, hrýzol si nechty a z letargie ho prebrala až Klára, keď vo vrchnom dieli pyžama a spánkom v očiach vykročila zo spálne. Párkom už nebolo pomoci, vo vriacej vode pripomínali obeť brutálneho násillia. Hladná, no zároveň vizuálne založená Klára zvolila nakoniec toast s vajíčkom. Ktovie čo vystrájal v práci, napadlo jej, keď mohla otázku správneho odtieňa vypustiť z hlavy. Krištof medzičasom nepoľavoval v úsilí zmazať päťu z povrchu zeme. Klára si povzdychla a vrátila sa ku malíčku. Aj najmenšiemu dielu venovala prehnajú pozornosť, všetko ostatné išlo bokom a po chvíli si uvedomila, že nepočuje žiadne zvuky. Pozrela sa na Krištofa, ktorý teraz molestoval svoj krk. Dusné ovzdušie kúpelne pretlo až cínknutie kuchynského budíka. „Áááá lasagne,“ podotkla euforicky Klára, ktorej pri mlkvom Krištofovi prišlo vhod každé rozptýlenie. Na Krištofa naopak budík ani Klárin lahodný pokrm urobili pramály dojem. Odložila lak do priehradky k ostatným, cestou do kuchyne ešte pobozkala čelo plné peny a pobrala sa k vrstvám lahodného mäsa.

Krištof dôsledne pokračoval, dýchnutiu tela sa venoval s rovnakou vehemenciou s akou sa snažil vyhybať imaginárnym rozuzleniam dnešného večera. Ako to však mala vo zvyku, jeho

hyperaktívne pracujúca amygdala ho žalostne zradila, vo vani sa zmietal ako chlpatý tuleň, snažiac sa o dokonale čistý chrbát a zapudenie chmúrnych predstáv, ktoré sa týkali jeho otca.

Nikdy sa nepovažoval za veľkého znalca literatúry, tých pár kníh beletrie prečítal skôr na Klárin popud. Uprednostňoval literatúru faktu, odborné publikácie *Computer Science*, *Analýza dát*, *teória strún*, to všetko mu bolo bližšie ako všetci Kláринi Salingerovia, Houellebecqovia a Kunderovci. Kedysi dávno však na Klárinej policičke v internátnej izbe zahliadol tučnú knihu s názvom *Muž bez vlastností*. Krištof tú knihu samozrejme nikdy nečítal, na to bola veľmi hrubá, mala málo odstavcov, ešte menej vysvetliviek, žiadne errata a nebola to *non-fiction*. Jej názov ale dokonale popisoval jeho otca.

Potom, čo ovdovel, sa vytratil do akejsi krajiny tieňov, do svojho súkromného gulagu a Krištof skrz ostnatý drôt sledoval jeho pomalý zostup. Jeho tvár sa menila na koženú statickú masku, neschopnú prejavit' akúkoľvek emóciu, pri slabých pokusoch usmiať sa vždy prestal, ako dieťa ktoré dýchlo do flauty len aby si uvedomilo, že nevie hrať. „Lasagne sú výborné!“ začul tlmene z kuchyne. Klára bola vskutku dieťaťom svojich rodičov, ktorí boli presným opakom jeho otca, aj keď miestami boli na Krištofov vkus až veľmi svieži. Mali status disidentov, najmä otec, ktorý si v osemdesiatych na výsluchoch kvôli bratovmu úteku užil svoje. Obaja mali vkus, prirodzenú prívetivosť a Krištofovi sa na nich za tie dva roky nepodarilo nájsť jedinú chybičku. Počas prázdnin medzi semestrami pracoval na ich farme, popíjal bazovú limonádu a maškrtil veterníky pripravené Klárinou mamou a po večeroch spolu popíjali domácu dulovicu vypálenú jej starým otcom ešte v minulom storočí. V ostatnom čase trávili viac času u Kláriných rodičov, aj keď bývali oveľa ďalej a obaja neradi viedli vozidlo dlhšie ako hodinu vkuse. Zahniezdil sa v ňom pocit, že vlastného otca zrádza. „Postoja tú hodinku, budú ideálne a večer budu ešte lepšie,“ hodnotil hlas z kuchyne. Po chvíli začul „všetko bude v poriadku. Určite bude každému chutiť.“

Krištofovi sa veľmi nechcelo, ale nemohol ostať vo vode večne. Nemotorne sa vysúkal z vane a keď stál pred zrkadlom pocítil slabú nevoľnosť. Ako to mal vo zvyku, poľká sa kolínskou a vykročil cez chodbu do kuchyne. Kdesi sa dočítal, že tú istú starú značku kolínskej používal aj Napoleon, no na Krištofa nemala podobné účinky- ani sa nescvrkol, neovládal väčšinu Európy a neskrýval ruku v útrobach svojej vesty kvôli intenzívnym bolestiam brucha. Inde sa dočítal o fakte ktorý tvrdil, že schovaná ruka mala predstavovať starorímske gesto dodávajúce senátorom smelosť pred zvyškom senátu. Krištof netrpel ani gastrickými problémami ani smelosťou. Klára si ako obvykle nabrala testovaciu dávku, sedela za stolom a s plnými ústami mletého mäsa lúštila sudoku, uterák stále obviazaný okolo hlavy do tvaru fezu. Vedľa ruky s ceruzkou spočívala testovacia dávka pre Krištofa, sotva tri štyri vidličky pokrmu pokojne čakajúce na konzumáciu. Krištof otvoril chladničku, niečo čo robil po sprche vždy, aj v ojedinelých prípadoch keď nemal hlad, ani smäd. Kombinácia citrusovej vody na pokožke a náhle osvieženie chladničkou patrila k jeho drobným radostiam. „Kúpila si pivo?“, opýtal sa bez toho aby spustil oči z útrov chladničky. Klára, chabro zápasiac so sústom, sa zmohla iba na „uhm“. Nesúhlasne kývol hlavou. „Nikde nevidím ani víno na večeru,“ pokračoval Krištof, zatiaľ čo si hladkal bradu, ako keby v chladničke neexistujúce pivo a biele víno predstavovali filozofický problém, riešiteľný iba hlbokou úvahou. „Dojem a odbehnem do obchodu,“ odvetila Klára keď v bruchu skončil posledný kúsok. Krištof nič iné nečakal. Vždy keď sa vyskytol problém, nech už sa jednalo o čokoľvek – upchatý záchod, poškodený HDMI kábel, dotieravý hmyz v lete, neotváranie dverí čoraz zriedkavejšiemu úkazu podomových predajcov- Klára podľa situácie razantne konala, alebo nekonala. Zatiaľ čo si Krištof ešte užíval pôsobenie chladu v perimetri chladničky, Klára umyla tanier, odbehla do spálne, objavila sa v prepratom tričku, s gumičkou na vlasy v ústach a peňaženkou v zadnom vrecku kraťasov, zamestnaná uviazaním copu. Vlasy v jej rukách zmenili formu na hniezdo nepravidelného tvaru, gumička z pier šikovne zmizla do vlasov a umožnila Kláre dať Krištofovi pusku tesne predtým než v žabkách opustila byt.

Sotva sa za Klárou zavreli dvere, rýchlo sa obliekol a začal zvažovať alternatívy ako s časom naložiť- Mohol si pozrieť športový kanál, zápolenie jednotlivcov či tímov, práve prebiehal Wimbledon (ak sa nemýlil tak už štvrtfinále), dúfajúc vo férové rozuzlenie. Vykročil ale do kúta obývačky, ktorému dominoval gramofón tróniaci na vkusnom mahagónovom stolíku vytvorenom len za týmto účelom. Stôl vsutku pôsobil aristokraticky a v porovnaní s ostatným nábytkom, ktorý spolu dokázali nahromadiť za tých pár mesiacov čo byt obývali, pôsobil ako päť na oko. Spoločnosť gramofónu robila asi tridsiatka platní, všetky chránené priesvitným obalom. Krištof sa nepovažoval za žiadneho audiofila, na svoj hudobný vkus bol však pyšný. Zbierke dominoval psychedelický rock zo 60' a ich učedníkmi- *The 13th Floor Elevators*, *Cream*, *Screamadelica*. Klárine uši boli o niečo eklektickejšie - tínedžerské roky *Misfits*, artovejšie obdobie *Talking Heads*, lyrickejší *Fugees*, ešte lyrickejší Ursíny. Krištof siahol po nerozbalenom LP *Howlin' Wolf*, ktoré dostal k narodeninám a ktoré si šetril rovnako ako gram v šuflíku. Z reproduktorov sa začalo šíriť chicagské blues rýchlosťou tridsaťtri otáčok za minútu. Krištof medzičasom na papas ku tabaku pridal zopár zelených omrvíniek, výsledok mu ako obyčajne pripomínal pytóna. Balkón otvoril dokorán a usalašil sa na gauči, kde si pobafkávajúc prezeral obal elpéčka, ktorému dominovala gitara a hojdiacie kreslo. Prvý krát za celý deň bol uvoľnený - priestorom odsypávalo energické blues, prenoska rýchlo kĺzala po lesklom povrchu platne s rovnakým drajvom s akým Krištof ťahal páva. V prvej polovici platne sa postavil a za doprovodu tamburíny, popevkom *All night long, all night long* a tancujúcimi bokmi odhodil špak von balkónom. Tancovanie ho po chvíli vyčerpalo a Krištof dal opäť prednosť gauču. Posledné reziduá dymu mizli pod stropom, prenoska sa zodvihla a opísala spiatočnú cestu trvajúcu sotva pätnásť minút. Krištof povstal ako fénix z popola, vzápätí sa však rozhodol nechať druhú stranu platne na pokoji, rozhodnutý len tak čumieť a nemyslieť na dnešné posedenie. V sledovaní plafóna našiel familiárny komfort, všetky starosti ohľadom večere sa rozplynuli v kope iných, absolútne nesúvisiacich drobnôstok, biely povrch stropu poskytoval neobyčajné množstvo asociácií, Krištof si zaspomínal na film *Fargo*, na zábery bez horizontu, dumal nad životom na Aljaške, začal si pobrumkávať *Blackbird* z bieleho albumu. Zo stropu sa stal

klobúk, biele neporušené plátno, on sa stal kúzelníkom ktorý ťahá bielych zajačikov zo svojho podvedomia. Ale toto výnimočne osvietené popoludnie, ktoré sa už preklopilo do lenivého súmraku, nemohlo trvať večne, a prichytilo Krištofa ako miništranta potajme chlemtajúceho omšové víno v sakristii. Otvorili sa dvere.

Klasická aj moderná literatúra je podobných dvier plná . Krištofa dvere jeho bytu prekvapili úplne inak. Otvorili sa oveľa skôr ako sa otvoriť mali a stál v nich niekto, kto nebol Klára.

Jeho otec sa objavil v tenkom blejzri, ktorý bol na leto aj tak hrubý. Vošiel s nákupnými taškami a v pätách mal vysmiatu Kláru, ktorá mala v pätách ešte vysmiatejšiu matku. Po chvíli, keď položil tašky na zem a zodvihol bradu, si Krištof všimol aj otcovu usmiatu tvár. Nesmial sa jedine Krištof. „Po ceste som našla týchto dvoch smädných pútnikov,“ povedala Klára žoviálne, zatiaľ čo si kliesnila cestu hosťami. Krištof zašomral čosi na spôsob podťe ďalej, a nemajúc čo dodať siahol po taškách a odniesol ich do kuchyne. Pocítil nával úzkosti a hlad. Nedotknutému tanieru s lasagnami nedal najmenšiu šancu, exekúcia trvala asi minútu. V chodbe zatiaľ pokračovala živá debata, a tak radšej začal umývať riady a prestierať na stôl. Keď stôl okupovalo päť tanierov, zodpovedajúce množstvo lyžíc, príborov a pohárov na víno, Krištof spomenul na Klárinho otca. Na ulici bola vždy hrozná parkovacia situácia a tak pripísal jeho neprítomnosť tejto skutočnosti a sústredil sa na hostí, ktorí sa medzičasom pohodlne usadili v obývačke. Klára zapla televízor, našla neutrálny kanál s dokumentom o austrálskej faune a flóre a zároveň začala okupovať pačvorkový ušiak, čelom k prichádzajúcemu Krištofovi.

Uvítal sa najprv s Klárinou mamou, ako zvyčajne jej pochválil oblečenie- ako vždy nemal na výber. Otcovi podal ruku, ten sa mierne postavil a podanie okomentoval slovom synak, ako keby si pripomínal známu, ale zabudnutú skutočnosť. Krištofa to trochu uviedlo do rozpakov a cestu von našiel v prázdnom mieste vedľa Zuzany. „Kde je Karči?“ Trvalo mu chvíľu kým mu kamarátske Karči začalo vychádzať z krku prirodzeným spôsobom, so správnou intonáciou. Puritánskemu Krištofovi to prišlo až priveľmi dôverné, no Karol na tom trval. Rovnako ako Klára, aj Krištof bol dieťaťom svojich rodičov. „Príde o chvíľu, v aute mu prišlo akosi nevoľno, ešte pije minerálku pri

stiahnutom okne. A tak som prišla skôr a na chodníku som stretla Kláru a tohto milého pána,“ kývla hlavou ku Krištofovmu otcovi, ktorý sa začal nervózne mrviť, čo malo za následok, že sa nervózne začal obšívajť aj Krištof. Mama sa s Klárou pustila do družnej debaty, zvýraznenej tichom ktoré nastalo medzi otcom a synom. „Máte to tu pekné, také útulné,“ napriahol strunu konverzácie na Krištofove prekvapenie jeho mlčanlivý tato. *Tato*. Krištof si nevedel spomenúť na moment, kedy by svojho otca oslovil ako tata. Obhliadol si jeho obličaj, po kedysi výraznej tvári neostalo nič, ani len záblesk muža, ktorým kedysi býval. Krištofa to dojalo, predstavil si seba v jeho veku, s jeho osudom. Otcova tvár blúdila po obývačke, do kúta ku gramofónu, v opačnom kúte ho zaujala bujará dracéna, a zatiaľ čo oči sondovali, obšívaj sa. „Ukážem ti byt ?“ Odpoveďou mu bolo iba súhlasné kývnutie. Obaja muži sa postavili, ospravedlnili sa za chvíľku neprítomnosti, Krištof sa povzbudil ľahkým bozkom na Klárine líce, a pobrali sa preč. Obaja našli v krátkej exkurzii útechu, Krištof v úlohe znalého sprievodcu, otec ako stoický laik. V kuchyni sa otcovi pochválil novým kávovarom, podľa brožúrky, v ktorej si Krištof s radosťou listoval, sa jednalo o *nadupaný prístroj, s ktorého pomocou si v pohodlí domova pripravíte kávu alebo cappuccino ako od skutočného baristu. Vykúzlite si kávu svojich snov!* Otec, pijúci tak maximálne turka, pochválil vkusný, striedmy dizajn.

„Impozantné nože,“ podotkol otec, keď si všimol sadu nožov spočívajúcich na kuchynskej linke, ktoré kúpila Klár za výhodnú cenu minulý rok na jednej zo svojich ikeáckych exkurzií. Sada obsahovala všetko od klasického krájacieho noža až po santaku nôž. Otec vytiahol sekací nôž a obdivoval pôsobivú damaškovú oceľ, pôsobivé mramorovanie čepele z tvrdej, vysoko uhlíkovej ocele v kombinácii s pružnou, mäkkou oceľou s nízkym obsahom uhlíka, na ktorej sa odrážala celá obývačka. Jeho syn položil otázku a po kladnej odpovedi od každého v byte sa podujal pripraviť kávy. V jednoduchej obsluhu nachádzal rovnaké potešenie ako v dizajne tohto vysokokvalitného výrobku. Prvý krát za podvečer, ktorý sa pomaly presýpal do večerného šera, mu napadlo, že by sa toto drobné soirée mohlo vydať k spokojnosti všetkých zúčastnených. Povzbudený touto myšlienkou položil tri kávy a jedného turka na tácku a s otcom v päťách, ktorý ponúkol pomoc, sa

vrátili do obývačky, kde sa debata točila okolo neprítomnosti Klárinho otca. Na tvárach oboch žien bola viditeľná narastajúca úzkosť.

„Nedvíha telefón,“ podotkla mama tónom dávajúc na známosť, že to Karči nemá vo zvyku. „Pôjdem sa na neho pozrieť,“ dodala vzápätí a o chvíľu za sebou zatvárala dvere. Klára vypla televízor.

Obývačke zavládlo ťaživé ticho.

Krištof sa uchýlil k praktickostiam. „Prinesiem jedlo, určite ste všetci hladní,“ snažil sa pôsobiť pobavene, Klárina ustarostená tvár naznačovala presný opak. Miska s lasagnami pristála na stole v momente, keď z chodby začul prichádzajúcich rodičov, vedúcich bujarú debatu. Jeho obavy sa vrátili v plnej sile, a keď uvidel Karčiho, všetky vetché scenáre pokojného večera sa rozplynuli v jedinom bode, v ukazováku Klárinho otca. Krištof si spomenul na *Povolanie svätého Matúša* od Caravaggia. Všetky oči v izbe sledovali dlhý, kostnatý prst, ukazujúci na hriešnika v podobe Krištofovho otca, ktorého tvár prijala svoje odhalenie. Monalízovský úsmev, za ktorým sa skrývalo čoskoro odhalené tajomstvo.

„Dlho sme sa nevideli,“ začal obvinený, ku Krištofovmu prekvapeniu vehemenciou, akou u otca už dlho nepočul. Na krátky okamih sa zamyslel, či je možné, aby hlas omladol. Pred všetkými sa odohrávalo úchvatné divadlo-Krištofov otec sa nevracal do *starej formy*- on sa menil na inú osobu(Krištofovi napadlo slovo *metamorfóza*, Klára siahla po *premene*, zatiaľ čo Zuzana,ktorá starnúceho milého pána poznala krátko, v duchu svojej náture zvolila *transcendenciu*.) Jasno mal len Karči,ktorý z muža usadeného na gauči stále nespúšťal prst.

„ Tridsať.“

Krištofov otec penetroval strop, a cestoval dekadami. „ Asi tomu tak bude,“ spomínal. „Bolo to pekné leto, však“ Karči mlčal chvejúcim sa prstom.

„Však? Však to bolo pekné leto,“ opakoval,zatiaľ čo vstával, postava, ktorá korešpondovala s novým hlasom. Čosi, čo neušlo ničej pozornosti. Každé oko sledovalo drobného muža plniaceho miestnosť. Odpovede sa nedočkal, a tak pokračoval. „Musím, ale uznať, že sa ti nevedlo najhoršie.

Pekná manželka, ešte krajšia dcéra,“ ukázal ku Kláre, ktorá vstala, zaváhala medzi matkou a milým, ale predsa sa postavila za Krištofa. Na kohosi, kto býval možno budúcim svokrom sa dívala spoza partnerových ramien ako vystrašené zviera. Krištof na chvíľu nebol schopný slova - prekvapený vývojom situácie a otcovým prerodom – skôr či neskôr však musel podivnej situácii čeliť, a *skôr* by bola vhodnejšia alternatíva. Rozopol si gombík na košeli, ruka sa usadila pod pohodlným materiálom a Krištofa začalo bolieť brucho, včas si však uvedomil, že je skôr načas vystúpiť pred senátom.

„Vysvetlí mi niekto, čo sa tu deje?“, opýtal sa, sám prekvapený naliehavosťou, ktorou otázku podfarbil.

„Tento muž ...“

„Tento muž,“ skočil Karčimu do reči Krištofov otec, „a ja sme starí známi však?“

Prerušenie mu opäť vzalo vietor z plachát, a tak pokračoval muž, na ktorého už nemieril žiadny ukazovák. „Kedysi dávno, v dobách zle padnúcich oblekov, nedostatku tovaru a nadvýroby sme mali...intenzívny vzťah, čo ty na to, kamarát ? Alebo sa mýlim?“

„.....“

„V tom prípade, ak nikto nenamieta, budem pokračovať.“

V úzkom časovom úseku, niekde medzi *nikto* a *nenamieta*, sa Krištof rozhodol stať sa Napoleonom stojacim pred senátom.

„Otec, čo to má znamenať ?!“ Krištofov otec sa otočil za synom, na tvári pobavený výraz.

„Ono to rozpráva,“ odsekol a pozornosť upriamil na Kláru, stále schovanú za pofidérnou Trójou Krištofovej telesnej schránky. „Býval to energický chlapec“, povedal miestnosti a potom sa vrátil ku Kláre. „To si ho tak vyšťavila ty?“

„Stále som,“ kontroval Krištof.

„Ale?!“ Na tvári Krištofho otca sa objavila otázka posolená kúskom zvedavosti. Krištof sa snažil prehltnúť neexistujúce sliny.

„Áno,“ riekol potichu. Po chvíli s väčšou razanciou dodal „som“, z ktorého by mal radosť aj

Descartes.

„Vlastne áno, to si. Energický. Energický v kašľaní na rodinu. Vymenil si vlastného otca za týchto hipisákov.“

Situácia sa obrátila. Teraz to bol jeho prst obrátený na Karčiho. „Takých ako on som kedysi zatváral. A milerád! Tvoja mama by sa“

„Mamu z toho vynechaj,“ odvetil Krištof s novonadobudnutou smelosťou.

To muža usadilo. Slovo mama pôsobilo ako zaklínadlo, ktoré malo nad starým pánom nepopierateľnú moc.

Výmena ešte chvíľu pokračovala, občas servíroval tvrdé podanie skúsenejší Boris, ale Krištof zákerne podania odvracal, miestami sa mu podaril aj agresívny return.

Ospinovci pochopili, že toto nie je ich bitka a Klára sa presunula k matke, rovnako ako Karči, trochu prekvapený tým, ako rýchlo prišiel o hlavnú rolu. Zomkli sa ako falanga a s údivom sledovali predstavenie, čo neuniklo Krištofovmu otcovi. Prezrel si tváre všetkých v miestnosti. Rodina sa na starého pána nedívala so strachom ako pred chvíľou. Tváram dominovala zmes smútku a ľútosti. Aj Karčiho obličaj odložil tri dekády starú krivdu. Boris sa pozrel na svojho syna, ten sa díval do zeme. Antagonista prechádzal podobnou transformáciou, a po chvíli vyzeral ako člen klanu Ospinovcov, nahlas si vydýchol a zadíval sa do zeme. Nastalo ťaživé ticho, pretnuté len húkaním sanitky, vonku sa postupne stmievalo.

„Mrzí ma to, už nebudem obt'ážovať,“ vstal, odišiel na chodbu a skôr, než stihol ktokoľvek zareagovať, sa v tichosti obul a s blejzrom prehodeným cez ruku odišiel. Potom, čo sa za ním zavreli dvere, každému z prítomných napadli tie správne slová. Krištof sa usadil, len aby vzápätí siahol po pekáči. „Dám ich ešte do trúby“.

Cestou si uvedomil, že vôňa kolínskej vyprchala.

O konverzáciu stáli iba príbory a taniere. Boli to však naozaj výborne lasagne.

Všetkým chutilo.